

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 3
Rotel 35

DOM
2022-05-05
Göteborg

Mål nr
T 1249-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 16 december 2020 i mål nr T 14608-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Idé Flooring Sverige AB, 556670-3392
Askims Verkstadsväg 1, 436 43 Askim

Ombud: Jur.kand. Niklas Borg
Nordinkapital AB, Berzeliigatan 14, 412 53 Göteborg

Motpart

Golvet Göteborg AB, 556179-2630
August Barks gata 25, 421 32 Västra Frölunda

Ombud: Advokaten Mikael Claes
Box 2259, 403 14 Göteborg

SAKEN

Fordran

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Idé Flooring Sverige AB ska ersätta Golvet Göteborg AB för rättegångskostnader i hovrätten med 305 650 kr, varav 273 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 5 maj 2022 till dess full betalning sker.

Dok.Id 624485

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax

-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Idé Flooring Sverige AB (nedan Idé Flooring) har yrkat att hovrätten ogillar Golvet Göteborg AB:s (nedan Golvet) talan. Idé Flooring har vidare yrkat att hovrätten befriar bolaget från skyldigheten att ersätta Golvets rättegångskostnader vid tingsrätten, och i stället förpliktar Golvet att ersätta Idé Floorings rättegångskostnader där.

Golvet har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Parterna har begärt ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Samma bevisning som vid tingsrätten har lagts fram, med den skillnaden att Idé Flooring i stället för vittnesattesterna från Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen har åberopat vittnesförhör med dem. De förhör som hölls vid tingsrätten har spelats upp, och tilläggförhör har hållits med Kjell Sjölund med anledning av vittnesförhören med Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen. Därutöver har Golvet på samma sätt som vid tingsrätten spelat upp två filmer från en provläggning av golv. Vittnena i hovrätten har uppgett i huvudsak följande.

Timo Jahnen

Han arbetar hos den tyska tillverkaren av golvbeläggning Windmöller GmbH (nedan Windmöller). Han är utbildad ekonom och har titeln international sales director. Han känner till reklimationsärendet. Av den faktura som åberopats i målet framgår att Windmöller till Idé Flooring sålt 800 kvadratmeter matta av märket pureline vineo med ett visst s.k. ”chargenummer”. Ett chargenummer identifierar en särskild produktionsram och mängd. I denna tillverkningsats, eller s.k. ”batch”, tillverkades mellan 3 500 och 4 000 kvadratmeter och allt har sålts. Windmöller har beträffande batchen inte mottagit någon reklamation utöver den från Idé Flooring. Vid tillverkningen av en batch kontrolleras partiet elektroniskt och de behåller en bit av mattan som referens om något problem skulle visa sig uppkomma.

När Windmöller fick reklamationen från Idé Flooring testade de varan, kontrollerade när den tillverkades, om det var några förändringar i någon av de andra mattorna i batchen och om mattan överensstämde med de interna parametrarna. De gjorde belastningstest och testade elasticiteten. Testerna visade att allt var i sin ordning. Detta föranledde att de skickade två tekniker till platsen för att samla mer information. En av dessa var Patrick Ovenhausen. Teknikerna samlade information och tog bl.a. med en bit matta från arbetsplatsen till fabriken för kontroll. Utifrån de gjorda undersökningarna har Windmöller kunnat utesluta att det varit ett produktionsfel. Det har i stället varit ett fel vid läggningen av mattan, vilket är golvläggarens ansvar. Windmöller anser att resultatet är entydigt och det fick till följd att bolaget avvisade reklamationen.

Mattan är en ”halvfärdig vara” som måste bearbetas tillsammans med lim på ett särskilt underlag. Det är avgörande att mattläggaren följer Windmöllers läggningssanvisningar för mattan för att resultatet ska bli lyckat. Av läggningssanvisningarna följer att lufttemperatur, golvtemperatur och luftfuktighet måste ligga inom vissa värden. Om förhållandena i rummet inte är bra, så att limmet t.ex. har torkat för mycket innan mattan läggs, blir det i de flesta fall följdskador efter en tid, exempelvis i form av blåsor. Han har tagit del av reklamationen den 17 april 2019 och de två bilder som bifogades den. Där framgår anledningen till att Windmöller avvisade reklamationen; det syns ett tydligt tecken på det som kallas för ”limrillor”, vilket är ett entydigt tecken på att det inte fanns tillräcklig vidhäftning mellan mattan och underlaget i kantområdet. Detta händer av två anledningar, den ena är att limmet var för torrt när mattan lades ner, den andra är att vikten som sedan ska rulla över mattan inte varit tillräckligt tung. Vid en korrekt läggning skulle limrillorna inte sticka upp så högt som på bilderna utan vara mer platta, det hela skulle vara mer som en plan yta.

Patrick Ovenhausen

Han är utbildad golv- och mattläggare och arbetar på Windmöller. Han känner till reklamationen. Windmöller fick bilder som visade att det fanns blåsor på den aktuella mattan. När de tittade på bilderna framstod det inte som logiskt för dem att det fanns blåsor bara på en sida om skarven och inte på båda. Det föranledde honom att besöka

arbetsplatsen den 20 maj 2019. Där såg han att det på nästan alla områden fanns blåsor på bara en sida av skarvarna. Annars såg mattläggningen bra ut, det var ingenting anmärkningsvärt. På ett område syntes att mattläggarna redan hade bytt ut delar av mattan eftersom den hade en lite annan färg. Där fanns också blåsor. På en av bilderna ser man att det inte är något lim på mattans baksida, vilket är ett tecken på att den har lagts på för sent. Limmet har inte kunnat fästa och man ser limrillorna. Om limrillorna står upp som på bilden har man väntat för länge med att lägga ner mattan och pressa ner den. I princip måste limrillorna bli utplattade, man får inte ha några stående limrillor. Om mattan läggs på uppstående limrillor som inte plattas ut fäster den enbart mot rillorna och inte på ytan i övrig, något som gör att den har lättare att lossna. Om limrillorna i stället plattas ut sprids limmet och en större del av mattans yta fäster mot underlaget, vilket får den att sitta fast.

Man har ett tidsfönster när limmet är halvblött/halvtorr (semi-wet) då man ska lägga ner mattan. Det är väldigt viktigt att mattan går ner i limmet så det klistrar ihop. Om man lägger en golvmatta rätt och sedan behöver riva ut den har man en limfördelning på 50–50; hälften på golvet och hälften på mattans undersida. Det är mycket viktigt att mattläggarna följer Windmöllers installationsanvisningar. Varje produkt har specifika egenskaper och det är därför som anvisningarna bifogas till rullarna. Alla villkoren (lufttemperatur, golvtemperatur och luftfuktighet) måste vara uppfyllda för ett lyckat resultat. När Windmöller gjorde besiktningen på arbetsplatsen låg alla värden inom den ramen som anvisningarna anger.

Han tog med några provbitar från mattan tillbaka till Windmöller och lämnade dem till laboratoriet för testning. De fick återkoppling att det inte fanns några avvikelser. Deras specifikationer var också i sin ordning. Windmöller drog därför slutsatsen att orsaken måste legat i mattlägningsprocessen. Det är tydligt att kanterna skars för sent. Bucklorna fanns bara på en sida och inte båda, och även de stående limrillorna talar för detta. Detta är ett typiskt fel när man lägger golvmattan och det är helt mattläggarens ansvar. Mattan läggs omlott och man skär senare så att våderna ligger precis vid varandra. Om man väntar för länge med att skära där fäster limmet inte tillräckligt bra. Man har försökt pressa ut limmet men eftersom det varit för fast har mattan inte fäst.

När han kom in på arbetsplatsen var problemen alltid på den sida som legat överst vid skarven. Det var antingen på höger eller vänster sida, och inom ett rum var det alltid på samma sida.

Kjell Sjölund

När det gäller förberedelser inför golvläggning är han alltid noga med att golvet är slätt och fint samt rent från grus och annat. Han slipar och dammsuger ordentligt. Det ska vara mycket rent innan man ens lägger ut mattan. Så gör han alltid, och gjorde så även vid läggningen av mattan i Nya Björkåsskolan. Läggningssinstruktionen ställer upp vissa krav på miljön. Han har inga siffror på hur det var, de mätte inte luft- och golvtemperatur i rummet, men det fanns inget att anmärka på och det kändes som att förhållandena var perfekta. Han hade kommit ihåg om det hade varit något som avvikit. Det händer t.ex. att det är för kallt och då får man säga till platsledningen att ställa in värmefläktar, men det behövde de inte göra i detta fall. Vid svetsningen löper svets-tråden genom ett munstycke som sitter fast i pistolen och tråden blir då upphettad. När man för munstycket längs färan i mattskarven blir även mattkanterna upphettade så att tråden fäster ordentligt. Han var med i skolan efter det att felet hade upptäckts och skar upp en skarv. Mattan lade sig omlott, cirka 2-3 mm, när den skars upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Grunder för talan och utgångspunkter för prövningen

Parterna har i hovrätten åberopat samma grunder och omständigheter som vid tingsrätten, och anfört att det som står antecknat i tingsrättens dom i dessa delar är korrekt återgivet.

Köplagen är tillämplig i målet. Golvet har bevisbördan för att den aktuella golvmattan har varit felaktig. Golvet har också bevisbördan för att reklamation har skett på rätt sätt i skälig tid och för att bolaget har rätt till det prisavdrag, alternativt skadestånd, som begärs. Det finns ingen bevislätnadsregel som är tillämplig, vilket innebär att Golvet måste styrka sin talan.

Har golvmattan varit felaktig?

Med visst beaktande av den skriftliga bevisningen, men främst med hänvisning till den muntliga bevisningen, har tingsrätten kommit fram till att förekomsten av blåsor utgör ett köprättsligt fel. Hovrätten instämmer i denna slutsats. Hovrätten fäster i denna del särskild vikt vid uppgifterna från Magnus Rönmark, som har en gedigen bakgrund och kunskap i frågor om golvinstallationer och som arbetar bl.a. med besiktningar av golv. Magnus Rönmark har uppgett att det var för mycket felaktigheter för att golvet skulle kunna godkännas i en besiktning. Patrick Ovenhausens uppgifter om att han såg att det på nästan alla områden fanns blåsor på bara en sida föranleder inte någon annan bedömning i frågan om blåsorna i sig utgör ett köprättsligt fel enligt 17 § köplagen (se vidare nedan om felet funnits redan när risken för varan gått över på Golvet).

Golvet har därutöver hävdad att Idé Flooring särskilt har utfäst att problem med blåsor inte skulle uppstå. Fel föreligger även om varan inte överensstämmer med sådana uppgifter om varans egenskaper eller användning som säljaren har lämnat vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet och som kan antas ha inverkat på köpet (se 18 § första stycket köplagen). Även i denna del instämmer hovrätten i den bedömning som tingsrätten har gjort, nämligen att Golvet inte har visat att Idé Flooring skulle ha lämnat någon särskild utfästelse inför köpet.

Är felet hänförligt till golvmattan eller har det berott på köparen eller på något förhållande på köparens sida?

Utgångspunkter för prövningen

Frågan om varan är felaktig ska bedömas med hänsyn till dess beskaffenhet när risken för varan går över på köparen. Säljaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt även om felet visar sig först senare. (Se 21 § första stycket köplagen.)

Är varan felaktig och beror det inte på köparen eller något förhållande på hans sida, får köparen enligt 31–40 §§ köplagen kräva avhjälpan, omleverans eller prisavdrag eller häva köpet samt dessutom kräva skadestånd. Han får även hålla inne betalningen enligt

42 § samma lag. (Se 30 § köplagen.) Detta innebär att påföljder får göras gällande för fel, *förutsatt att felet inte beror på köparen eller något förhållande på hans sida*. Exempel som nämns i förarbetena är om köparen enligt avtalet ska tillhandahålla material för varans tillverkning och materialet visar sig vara behäftat med ett dolt fel som inte har kunnat upptäckas av säljaren, samt det dolda felet leder till att varan inte fungerar på avtalsenligt sätt (se prop. 1988/89:76 s. 120).

Som nämnts ovan är det Golvet som har bevisbördan för att mattan varit felaktig. Det innebär att Golvet måste visa att mattan var behäftad med fel redan när risken för varan övergick från Idé Flooring till Golvet, och att felet inte beror på Golvets handhavande av den. Idé Flooring har i denna del gjort gällande att blåsorna på mattan orsakats av Golvets hantering och har framfört ett antal omständigheter som enligt Idé Floorings uppfattning stödjer att det varit på det sättet. Hovrätten övergår till att bedöma dessa omständigheter.

Har mattan lagts enligt gällande instruktioner?

Det står klart att en golvmatta som levereras till ett byggprojekt i någon mening är ”halvfärdig” som vittnet Timo Jahnen uttryckte det, eftersom den måste bearbetas genom att skäras till, läggas med hjälp av lim, ”vältas” och sedan svetsas samman i fogarna. Det arbetet har utförts av Golvets medarbetare och limmet som använts har haft andra leverantörer än Idé Flooring.

I målet har såväl Windmöllers som Idé Floorings mattläggningsinstruktioner avseende den aktuella mattan gåtts igenom. Samtliga hörda har berättat att en PVC-fri matta, som den i målet aktuella, är svårare att lägga än en matta som innehåller PVC. Det framgår också av Windmöllers läggningssanvisningar att det finns risk för bucklor om inte ”snäva toleranser” hålls, och det finns angivet bl.a. vilket temperaturspann som golvet och luften ska befinna sig inom och vilken fukthalt underlaget får ha. Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen har framhållit att det för ett gott resultat är viktigt att anvisningarna följs.

Mattläggaren Kjell Sjölund, som har lagt merparten av den aktuella golvmattan, har i sitt förhör berättat hur han gick tillväga. Hans uppgifter stämmer väl överens med instruktionerna. Det kan visserligen finnas skäl att betrakta hans uppgifter med viss försiktighet mot bakgrund av att mattläggarnas arbete har lyfts fram som en alternativ felkälla till blåsorna, och det kan finnas skäl för en mattläggare att i en sådan situation lämna uppgifter som talar för att arbetet gjorts enligt regelboken. Hovrätten anser dock att det finns flera omständigheter som gör att det finns anledning att fästa tilltro till Kjell Sjölunds uppgifter. En sådan omständighet är att han, mot bakgrund av hur svår mattan var att lägga, beskrivit hur han lade ner två våder samtidigt i stället för fyra som han brukade, så att han kunde vara säker på att han fick ner dem i blött lim. En annan omständighet är berättelserna från mattläggare i andra projekt, som också har lagt den aktuella typen av matta. Av deras beskrivningar följer att de också har lagt mattan enligt instruktionerna och att samma typ av problem uppstått. På motsvarande sätt talar den omständigheten att den resterande delen av projektet på Björkåsskolan också drabbades av blåsor i skarvarna, och att mattan då lagts av andra mattläggare än Kjell Sjölund. I samma riktning talar den omständigheten att motsvarande problem visade sig vid den provläggning som gjordes. Magnus Rönmark har berättat att de vid provläggningen hade instruktionerna till hands och var noga med att lägga mattan enligt dem. Att samtliga personer som lagt mattan vid dessa olika tillfällen skulle ha lagt mattan i strid med läggningsinstruktionerna är inte sannolikt.

Hovrätten anser dock inte att det besök i utbildningssyfte som Windmöllers personal gjorde i mars 2019 i nämnvärd mån talar för att läggningen skett korrekt. Enligt Felix Hagnells uppgifter var nämligen golvläggningen i princip klar vid den tidpunkten, förutom i två rum, och nästan alla golv var täckta av skyddspapp. Det har inte lagts fram några uppgifter om att mattläggarna vid utbildningen skulle ha fått till sig några avgörande kunskaper. Utbildningen talar alltså varken för eller emot att mattläggarna i tiden dessförinnan skulle ha haft fel teknik.

Idé Flooring har gjort gällande att Golvets mattläggare har lagt mattan i limmet för sent. Idé Flooring har i detta avseende lagt stor vikt vid ett par bilder som enligt bolaget visar ”stående limrillor” och att det talar för att limmet har torkat för mycket

innan mattan lades ner. Både Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen har berättat att det är en av orsakerna till att Windmöller inte accepterade Idé Floorings reklamation. Hovrätten gör i denna del samma bedömning som tingsrätten, även mot bakgrund av att Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen har hörts i hovrätten och att deras uppgifter därigenom har ett högre bevisvärde än de hade vid tingsrätten. Som tillägg till tingsrättens skäl noterar hovrätten att även vittnet Christer Carlström, vid Bostik AB, har berättat att det är oundvikligt att man ser ränder efter lim på underlaget och mattan och att det är mer eller mindre omöjligt att släta ut limmet till hundra procent. Liksom tingsrätten finner hovrätten att den omständigheten att blåsorna uppstått i skarvarna, men att golvet suttit fast i övrigt, talar mot att mattan skulle ha lagts ner för sent. Åtskilliga av de hörda vittnena har dessutom berättat att blåsbildningen funnits på båda sidorna av skarvarna. Hovrätten anser också att den omständigheten att felet uppstod på mattan i hela projektet (inte bara på den del som Kjell Sjölund lagt), och att andra mattläggare beskrivit liknande problem i andra projekt, talar mot att det skulle röra sig om ett handhavandefel bestående i att mattläggarna har lagt mattan i limmet för sent.

När det gäller invändningen om att blåsorna kan ha uppkommit genom att golvläggarna blåste in varm luft under mattan i samband med svetsningen, instämmer hovrätten i tingsrättens bedömning. Den invändningen kan lämnas utan avseende.

Även invändningen om att det skulle ha varit bristande förutsättningar i fråga om temperatur, fuktighet, rengöring av golvet m.m. kan lämnas utan avseende. Det finns inga uppgifter som talar för att så skulle ha varit fallet, och om det hade varit brister i dessa avseenden borde problemen inte ha uppstått endast vid skarvarna som tingsrätten också har funnit.

Hovrätten kommer därför till samma slutsats som tingsrätten, dvs. att läggningen har skett enligt gällande instruktioner.

Andra felkällor än handhavandefel

Idé Flooring har invänt mot att Golvet endast har reklamerat limmet Bostik Startac Combi med resultatet att endast detta lim analyserats (med svaret att det inte var felaktigt), men inte limmet Casco Universal. Det står klart att båda limsorterna varit väl lämpade för ändamålet. Liksom tingsrätten noterar hovrätten att det har uppstått blåsor oavsett vilket av limmen som använts. Det framstår också som märkligt att ett eventuellt fel på limmet skulle visa sig bara i skarvarna och inte på andra ställen. Det kan även noteras att vittnet William Andelin, som arbetat på ett annat projekt där samma problem uppstått, också använt sig av Casco-limmet. Vidare anser hovrätten att den omständigheten att mattan lade sig omlott sedan den skurits upp, talar för att felet berott på något annat än det använda limmet.

Hovrätten ansluter sig därmed till tingsrättens bedömning att andra felkällor kan uteslutas.

Vad är orsaken till felet?

Magnus Rönmark har i sitt utlåtande gett en förklaring som han anser är rimlig, nämligen att mattan på grund av inre spänningar utvidgats på bredden när kanterna värmdes vid svetsningen. Även Christer Carlström har varit inne på samma linje. Deras teori framstår som rimlig med hänsyn till att mattan på Nya Björkåsskolan enligt Kjell Sjölund lade sig omlott efter att blåsorna skurits upp. Samma sak skedde vid provläggningen enligt den film som visats upp samt Magnus Rönmarks uppgifter. Vittnet Hans Sevefeldt har också omvitnat att motsvarande matta i hans projekt, som också drabbades av blåsbildning, hade växt på bredden och blivit kortare på längden.

Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen å sin sida har berättat att Windmøller undersökt en bit matta från Nya Björkåsskolan och funnit att den var utan anmärkning. Timo Jahnen har berättat att mattan överensstämde med de interna parametrarna och att de gjorde belastningstest och testade elasticiteten. Det skulle möjligen kunna tala emot Magnus Rönmarks och Christer Carlströms teori. Testernas närmare beskaffenheten

är emellertid inte redovisad, och någon annan förklaring till att mattan lade sig omlott när skarvarna skars upp har inte lagts fram.

Vidare har Timo Jahnen berättat att Windmöller inte tagit emot någon annan reklamation avseende den aktuella tillverkningsatsen. Av hans uppgifter framgår att den aktuella golvmattan utgjorde omkring 20–23 procent av den tillverkningsatsen. Enligt hovrättens bedömning kan man inte dra någon slutsats av att Windmöller inte har tagit emot någon reklamation avseende den resterande delen. Det finns ett antal vittnesmål om hur golvläggningen har gått till i diverse andra projekt, där man försökt att komma till rätta med motsvarande problem på andra sätt än genom formell reklamation.

Slutsats

Golvet behöver inte styrka att felet har sin orsak i inre dimensionsspänningar – det är tillräckligt att bolaget kan visa att golvmattan varit behäftad med fel och att felet inte beror på Golvet eller något förhållande på Golvets sida. Hovrätten anser att Golvet har styrkt detta, och att felet har funnits där när risken för produkten gått över på Golvet. Felet kan därmed göras gällande mot Idé Flooring.

Reklamation

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att Golvets reklamation har varit tillräckligt preciserad och framställt inom skälig tid.

Prisavdrag respektive skadestånd

Golvet har begärt prisavdrag respektive skadestånd.

En köpare får kräva prisavdrag om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen (se 37 § köplagen). Av den skriftliga bevisningen framgår i huvudsak följande. Den 17 april 2019 gjorde Golvet sin reklamation. En besiktning, vid vilken Idé Flooring var närvarande, gjordes den 9 maj 2019. Idé Flooring vände sig till Windmöller, som den 20 maj 2019 skickade representanter

till Nya Björkåsskolan. Den 28 maj 2019 meddelade Idé Flooring att man avvaktade besked från Windmöller. Av Anders Lyrbrings och Pontus Bertilssons uppgifter framgår att Golvet härefter valde att avhjälpa felet på egen hand med hänsyn till sitt åtagande mot beställaren enligt entreprenadkontraktet. Med hänsyn till omständigheterna anser hovrätten att avhjälpan eller omleverans inte har skett inom skälig tid och att Golvet har rätt att kräva prisavdrag.

Som tingsrätten redovisat ska prisavdrag beräknas så att förhållandet mellan det nedsetta och det avtalsenliga priset svarar mot förhållandet vid tidpunkten för avlämnandet mellan varans värde i felaktigt och i avtalsenligt skick (se 38 § köplagen). Med hänsyn till köplagens system av påföljder, där det finns en rätt till avhjälpankostnadsersättning och där det även kan finnas en rätt till skadestånd som alternativ eller komplement till prisavdraget, har det anförts principiella argument mot att lägga reparationskostnaden till grund för bestämningen av prisavdraget (se t.ex. rättsfallet NJA 2020 s. 951 punkten 49 och Torgny Håstad, Köprätt och annan kontraktsrätt, 7 uppl. 2022, s. 114). Beräkningen av prisavdraget är en enkel matematisk operation när det är möjligt att med en rimlig grad av säkerhet fastställa värden i felaktigt och avtalsenligt skick. Om det inte ter sig möjligt kan reparationskostnaden användas som en uppskattning av värdeminskningen till följd av felet. Skulle reparationskostnaden vara högre än den värdeminskning felet medfört är köparen emellertid normalt inte berättigad till full ersättning för denna kostnad i form av prisavdrag. (Se det nyss nämnda rättsfallet, punkten 53.)

Hovrätten delar tingsrättens uppfattning att det i detta fall är möjligt att använda reparationskostnaden/avhjälpankostnaden som utgångspunkt för prisavdraget, dock endast upp till det avtalade priset (332 884 kr exklusive mervärdesskatt).

Genom uppgifterna från Anders Lyrbring, Anders Johansson och Magnus Rönmark har Golvet visat att det inte har gått att laga golvmattan på ett mindre ingripande sätt än på det sätt som bolaget har gjort. När det gäller de åtgärder, timkostnader och övriga kostnader enligt fakturor som bolaget har lagt till grund för sina beräkningar saknar hovrätten anledning att göra några andra bedömningar än de som tingsrätten har gjort.

Det innebär att Golvets kostnader för avhjälpande av felet uppgår till det begärda beloppet om 377 438 kr. Av dessa kostnader kan 332 884 kr ersättas genom prisavdrag.

För den återstående delen av det yrkade beloppet (44 554 kr) är frågan om Golvet är berättigat till skadestånd.

Enligt 40 § första stycket köplagen har en köpare rätt till ersättning för den skada han lider genom att varan är felaktig, om inte säljaren visar att det förelegat hinder för att avlämna en felfri vara. Det ska vara fråga om ett hinder utanför säljarens kontroll som han inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet, och vars följderna han inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Indirekt förlust ersätts inte enligt denna bestämmelse, om inte felet eller förlusten beror på försummelse på säljarens sida eller om varan avvek från vad säljaren särskilt har utfäst.

Någon försummelse från Idé Floorings sida är inte visad, och hovrätten har under rubriken ”Har golvmattan varit felaktig?” ovan kommit fram till att Idé Flooring inte har lämnat någon särskild utfästelse. Detta innebär att Golvet inte har rätt till ersättning för indirekt förlust, men däremot har rätt till ersättning för direkt förlust om inte Idé Flooring visar att det förelegat hinder för att avlämna en felfri vara.

Det är säljaren som har bevisbördan för att en befrielsegrund som han åberopar föreligger (se prop. 1988/89:76 s. 138). Idé Flooring har emellertid inte åberopat någon befrielsegrund som tar sikte på skadeståndsbestämmelsen utan endast angett att Golvet saknar rätt till skadestånd på den grunden att Golvet brustit i sin reklamation genom att inte på ett korrekt och tillräckligt uttömmande sätt låtit utreda orsak/anledning till uppkommen situation (se tingsrättens dom s. 5–6). Detta innebär att Idé Flooring är skadeståndsskyldigt för den direkta skada som Golvet drabbats av. De åtgärder som Golvet begär ersättning för är att betrakta som direkt skada.

Det saknas skäl för jämkning

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att det saknas skäl för jämkning. Golvet har därmed rätt till den ersättning som tingsrätten har dömt ut.

Rättegångskostnader

Av hovrättens bedömning i själva saken följer att Golvet har vunnit tvisten och ska få ersättning för sina rättegångskostnader.

Ersättning för rättegångskostnad ska fullt motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till ombud eller biträde, såvitt kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt (se 18 kap. 8 § första stycket rättegångsbalken).

Hovrätten ser ingen anledning att göra någon annan bedömning än tingsrätten i fråga om skäligheten av de rättegångskostnader som Golvet begärde vid tingsrätten. Med hänsyn till den omfattning som målet har fått även i hovrätten, får den kostnad som Golvet har begärt ersättning för här också anses vara skäligen påkallad för tillvaratagande av Golvets rätt.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 2 juni 2022

Hovrättsråden Lotten Karlén och Boel Oldenstedt, referent, f.d. rådmannen Lars Arfvidson samt tf. hovrättsassessorn Ingrid Thimfors har deltagit i avgörandet.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

DOM
2020-12-16
Meddelad i
GöteborgMål nr
T 14608-19**PARTER****Kärande**Golvet Göteborg AB, 556179-2630
August Barks gata 25, 421 32 Västra FrölundaStällföreträdare: Anders Lyrbring
Svankällvägen 29, 425 43 Hisings KärraOmbud: Advokat Mikael Claes
Advokatfirman Glimstedt AB
Box 2259, 403 14 Göteborg**Svarande**Idé Flooring Sverige AB, 556670-3392
Askims Verkstadsväg 1, 436 43 AskimStällföreträdare: Robert Johnson
Hälleflundregatan 24 Lgh 1101, 426 58 Västra FrölundaOmbud: Niklas Borg
Nordinkapital AB
Krokslätts Fabriker 30, 431 37 Mölndal

DOMSLUT

1. Idé Flooring Sverige AB ska till Golvet Göteborg AB betala 377 438 kronor samt ränta enligt 6 § räntelagen från den 29 september 2019 till dess full betalning sker.
 2. Idé Flooring Sverige AB ska ersätta Golvet Göteborg AB för rättegångskostnader med 566 900 kronor, varav 493 400 kronor avser ombudsarvode, jämte ränta enligt lag.
-

Dok.Id 2154169

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

Ullevigatan 15

Telefon

031-701 10 05

E-post: avdelning5tgg@dom.se

www.goteborgstingsratt.domstol.se

Telefax**Expeditionstid**

måndag – fredag

08:00–16:30

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	3
YRKANDEN OCH INSTÄLLNING	4
GRUNDER	4
PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN	6
UTREDNINGEN	11
DOMSKÄL	12
Idé Flooring har inte lämnat en särskild utfästelse	12
Förekomsten av blåsor utgör ett köprättsligt fel	13
Idé Flooring ansvarar för felet	15
Mattleverantörens instruktioner	15
Limsort, liminstruktion och limrillor	16
Varm luft som blåsts in under mattan	20
Bristande förutsättningar avseende damm, temperatur och fuktighet.....	20
Sammanfattande bedömning av påstådda handhavarbrister.....	21
Provläggningen	21
Andra entreprenader	23
Idé Floorings bevisning om att det inte förelåg fel i mattan.....	24
Slutsats om ansvaret	25
Reklamation.....	25
Rätt till prisavdrag.....	26
Skäl för jämkning saknas	29
Rättegångskostnader	30
ÖVERKLAGANDE	30

BAKGRUND

Golv et Göteborg AB ("Golv et") är ett av Sveriges största golvläggings- och avjämningsföretag som utför tjänster inom golv- och mattläggning.

Idé Flooring Sverige AB ("Idé Flooring") tillhandahåller olika slags golv för offentliga miljöer, dels genom egen tillverkning, dels som återförsäljare.

Under hösten 2018 anlätades Golv et av huvudentreprenören Flodéns för att utföra golvläggning i Nya Björkåsskolan. Enligt kontraktet skulle en s.k. PVC-fri matta läggas. Inför uppdraget kontaktades Golv et av Idé Flooring, som uppgav att bolaget sålde en matta som uppfyllde kraven i entreprenaden. Det var mattan Wineo Pureline Akustik som tillverkades av Windmüller GmbH i Tyskland ("Windmüller"). Golv et beslutade att köpa mattan av Idé Flooring och den kostade 332 884 kronor exklusive mervärdesskatt.

Läggingsarbetena på Nya Björkåsskolan påbörjades under slutet av 2018 och färdigställdes under mars 2019. Projektledare var Pontus Bertilsson och arbetet utfördes av flera golvläggare. När golvläggningen var färdigställd, täcktes golven med papp för att andra entreprenörer skulle kunna utföra sina arbeten i skolan.

I april 2019 togs täckmaterialet bort och då upptäckte Golv et att det hade uppstått blåsor vid mattskarvarna. Efter korrespondens mellan parterna åtgärdade Golv et problemet på egen hand. Projektledare var vid den tiden Anders Johansson. Golv et framställde därefter krav mot Idé Flooring för de kostnader som uppstått och som, efter avräkning av 11 249,50 kronor som Golv et hade innehållit, uppgick till 377 438 kronor.

De frågor som är tvistiga i målet är om Idé Flooring särskilt utfäst att blåsor inte skulle uppstå, omfattningen och lokaliseringen av blåsor, om blåsorna berodde på fel i den levererade golvmattan eller på brister vid Golv ets läggingsarbete, om reklamation

skett på rätt sätt, om Golvet har rätt till prisavdrag alternativt skadestånd och om skäl för jämkning föreligger.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Golvet har yrkat att tingsrätten ska förplikta Idé Flooring att till Golvet betala 377 438 kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 29 september 2019 till dess betalning sker.

Idé Flooring har bestritt yrkandet. Om tingsrätten skulle bedöma att betalnings-skyldighet föreligger har bolaget som skäligt belopp accepterat en kostnad om 150 kronor per kvadratmeter för avlägsnande respektive läggning av mattan samt de antal timmar som framgår av tidssedlarna. Idé Flooring har inte haft någon invändning mot sättet att beräkna ränta.

Båda parter har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER

Golvet har åberopat följande som grund för käromålet.

Golvet har av Idé Flooring köpt en golvmatta för användande i Golvets underentre-prenad i Nya Björkåsskolan i Göteborg. Golvmattan har en tid efter inläggning uppvisat problem i form av uppkomst av blåsor i skarvarna. Idé Flooring har vid köpet särskilt utfäst att problem i form av blåsor i skarvarna inte skulle uppstå vid läggning av golvmattan. Ändå uppstod sådana problem kort tid efter det att golvmattan lades.

Problemet har konstaterats ha sin orsak i fel i den av Idé Flooring levererade golvmattan. Idé Flooring har sålt golvmattan till Golvet utan att informera om att det

ofta uppstod problem i form av blåsor i skarvarna vid läggning av golvmattan, trots att Idé Flooring visste att så var fallet. Idé Flooring har därigenom förfarit försumligt.

Golvmattan har

- i. inte varit ägnad för det ändamål för vilket varor av samma slag i allmänhet används,
- ii. inte varit ägnad åt det särskilda ändamål för vilket varan var avsedd att användas (att läggas som golv i Nya Björkåsskolan), vilket ändamål Idé Flooring kände till,
- iii. avvikit från vad Golvet med fog kunnat förutsätta och
- iv. inte överensstämt med uppgifter som Idé Flooring lämnat före försäljningen och som inverkat på köpet.

Golvet har reklamerat felet till Idé Flooring per e-post den 17 april 2019 efter föregående telefonkontakt. Idé Flooring har dock underlåtit att avhjälpa felet och har därefter bestritt ansvar för detsamma.

Golvet har i anledning av felet tvingats att byta ut den felaktiga golvmattan, på vissa ytor helt och på vissa ytor delvis, vilket inneburit en kostnad/skada i form av arbetstimmar, material och inhyrd utrustning. Idé Flooring är skyldigt att ersätta Golvet för denna kostnad i form av prisavdrag respektive skadestånd. Kostnaden uppgår, efter avräkning av innehållna medel om 11 249,50 kronor, till yrkat belopp.

Idé Flooring har åberopat följande som grund för bestridandet.

Den matta som Idé Flooring har levererat är utan fel och brister. I direkt anslutning till att Golvet reklamerade mattan har Idé Flooring via tillverkaren Windmöller låtit utreda om levererad matta varit behäftad med fel och brister. Windmöllers kontroll styrker att golvmattan är utan fel och brist samt att den är i enlighet med tillverkarens utfästelse/produktspecifikation.

Golvet har brustit i sin reklamation genom att inte på ett korrekt och tillräckligt uttömmande sätt låtit utreda orsak/anledning till uppkommen situation, trots uppmaning från

Idé Flooring. Till följd härav saknar Golvet rätt till prisavdrag och skadestånd, alternativt ska kostnaderna jämkas intill ett belopp om noll kronor då Golvets prestation inte är fackmannamässigt utförd. Golvet bär ensamt ansvar för val av lim och läggning av aktuell golvmatta. Bristerna i utförandet har åsamkat entreprenaden onödiga kostnader. Kostnaderna som Golvet har ådragit entreprenaden är inte skäligen.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Golvet har utvecklat sin talan i huvudsak enligt följande.

Golvet var skeptisk till Windmöllers matta, eftersom bolaget hade använt den i ett annat projekt, Vidhöge förskola i Varberg, där problem med blåsor hade uppstått. Felix Hagnell, som vid den tidpunkten var Idé Floorings säljare, försäkrade Golvet att Windmöller sedan det tidigare projektet hade gjort ändringar i mattan så att problemen inte skulle uppkomma igen.

Eftersom mattan är PVC-fri var Golvet angeläget om att få klara instruktioner om hur läggningen skulle gå till och vilket lim som skulle användas. Pontus Bertilsson hade flera kontakter med Felix Hagnell avseende detta. Med hjälp av Idé Flooring fick Golvet del av Windmöllers läggningsinstruktioner. Golvet fick också information om att limsorterna Bostic Startac Combi eller Casco Universal kunde användas, vilka också användes.

Golvet har utfört ett korrekt underarbete, använt rätt verktyg och av Idé Flooring och Windmöller rekommenderat lim, limmat i enlighet med limtillverkarens instruktioner samt genomfört läggningen i enlighet med Windmöllers läggningsinstruktioner. Arbetet är därmed fackmässigt utfört. Golvet har inte på något sätt agerat på ett sätt som leder till att Idé Floorings ansvar för det aktuella felet bortfaller eller minskar.

När arbetena nästan var färdigställda besökte några personer från Windmöller entreprenaden den 6 mars 2019 för att hålla en utbildning för ett antal av Golvets

mattläggare. Skälet till utbildningen var att Golvet övervägde att använda den aktuella mattan i ytterligare ett projekt och ville ha lite tips och råd inför det eftersom mattan var svår att lägga. Vid detta utbildningstillfälle kunde Golvet konstatera att lägningsarbetena på Nya Björkåsskolan hade utförts på det sätt som Windmöller rekommenderade.

När blåsorna upptäcktes i samband med att täckmaterialet togs bort påbörjade Golvet en dialog med Idé Flooring, eftersom Golvet ansåg att blåsorna måste bero på fel i mattan. Den 17 april 2019 reklamerade Golvet felet skriftligen genom att Pontus Bertilsson skickade ett e-postmeddelande till Idé Flooring.

Eftersom Idé Flooring uppgav att blåsorna måste ha uppkommit genom att Golvet hade gjort något fel vid sitt lägningsarbete anlätade Golvet besiktningsmannen Magnus Rönmark som den 9 maj 2019 utförde en besiktning av den lagda mattan. Magnus Rönmark gjorde vid besiktningen bedömningen att problemen som visat sig med golvmattan hade sin orsak i produktfel samt lämnade närmare förklaring till det i ett utlåtande den 28 maj 2019. Enligt honom berodde de uppkomna problemen på att levererat parti golvmatta hade en s.k. infrusen längsgående orientering eller infrusen spänning. Uppvärmning i samband med svetsning av mattskarvarna i enlighet med lägningsinstruktionen medför att spänningen relaxeras. Den redan fastlimmade mattan antar då en bredare och kortare form, vilket orsakar problemen.

Golvet genomförde också en provläggning på sitt lager som filmades för att dokumentera att arbetet utfördes i enlighet med Windmöllers lägningsinstruktioner. Även vid denna provläggning uppkom blåsor vid svetsfogarna en tid senare.

Golvet frågade flera gånger om och när avhjälpande eller omleverans skulle ske från Idé Floorings sida, men något besked lämnades aldrig till Golvet. Idé Flooring hänvisade endast i sitt e-postmeddelande till Windmöller samt till limleverantören Bostic. Golvet mottog den 31 maj 2019 svar från Windmöllers tekniker som inte kunnat upptäcka några fel i produkten, men som uppgav att golvmattans liminfästning

mot underlaget vid deras besiktning inte var optimal. Golvet bestrider att så skulle vara fallet. Därtill ska en golvmatta som läggs ut på ett plant underlag inte kupa sig och lyfta från underlaget oavsett vilken styrka som finns i liminfästningen.

Eftersom Idé Flooring bestred felet och inte vidtog några åtgärder för att avhjälpa det meddelade Golvet den 4 juni 2019 att bolaget avsåg att åtgärda problemet på egen hand med krav på prisavdrag och skadestånd som senare skulle preciseras. Golvet åtgärdade därefter felet vilket krävde en total golvomläggning av Nya Björkåsskolans matsal och två omklädningsrum samt att remsor av golvmattan byttes ut vid skarvarna på övriga ytor.

Golvet har genom brev den 30 augusti 2019 preciserat sitt krav avseende kostnader för arbetstimmar, material och utrustningshyra. Kravet är beräknat enligt följande.

	Antal tim	Kostnad	Total
Remsor samt rivning och spackling samt omklädningsrum	206	550	113 300 kr
Rivning och omläggning av matsalen	115	550	63 250 kr
Arbetsledning Anders Johansson	45	750	33 750 kr
Anders Lyrbring	16	1 200	19 200 kr
Besiktningkostnad Magnus Rönmark			7 200 kr
Mattor Ehrenborg inkl tråd			130 813 kr
Lim			3 600 kr
Cramo (stripper etc)			4 755 kr
Hyra container			3 219 kr
Utkörning material till arbetsplats	8	1 200	9 600 kr
Total, exklusive mervärdesskatt			388 687 kr

Efter avdrag för innehållet belopp om 11 249,50 kronor uppgår kravet till 377 438 kronor. För det fall någon del av kravet inte skulle bifallas och det styrka kravet därmed skulle understiga 388 687 kronor, har Golvet för täckande av bristen åberopat fakturor från Duri Svenska AB avseende kostnader för golvskrapa m.m.

Det saknas grund för jämkning av skadestånd.

Sedan tvist uppkommit har Golvet fått fram uppgifter om att problemet med blåsor hade uppstått i flera andra entreprenader, trots att Ide Flooring uppgav att detta problem inte hade uppkommit tidigare.

Idé Flooring har utvecklat sin talan i huvudsak enligt följande.

Försäljningen av golvmattan föregicks inte av någon närmare projektering eller utfästelse. Golvet ställde inte heller några frågor angående mattan. Det enda som parterna hade diskuterat i samband med köpet, var att Golvet efterfrågade en utbildning över hur mattan skulle läggas, särskilt eftersom Golvet hade kommande projekt där mattan skulle användas. Den 6 mars 2019 hölls utbildningsdagen på entreprenaden vid vilken bl.a. teknikerna Patrick Ovenhausen och Major Monz från Windmöller samt Felix Hagnell från Idé Flooring närvarade. Några klagomål fanns vid den här tidpunkten inte, förutom att golvläggarna uttryckt att mattan var hård och svårlagd samt att det tog tid att lägga den.

Entreprenaden var vid den tidpunkten nästan klar, men Golvet hade sparat ett mindre utrymme som utbildningen kunde hållas på. Utrymmet var dock inte förberett för utbildning och teknikerna från Windmöller riktade kritik mot underarbetet och de verktyg som Golvet använt vid skärning av mattan. Det var dammigt i lokalen och det var varken spacklat eller målat på ett sådant sätt att golvmattan kunde läggas. Dessutom var limmet torkat vilket var ett fackmässigt fel och utgjorde en allvarlig brist i utförandet.

Det stämmer att Idé Flooring mottog e-post den 17 april 2019. Idé Flooring hanterade reklamationen genom att ta kontakt med Windmöller. Idé Flooring har inte varit undfallande utan har hanterat reklamationen, precis som bolaget alltid gör, på ett korrekt rätt. Windmöller registrerade också reklamationen direkt.

Med anledning av reklamationen besökte företrädare för Windmöller entreprenaden. Vid detta tillfälle tog företrädarna med sig en bit av mattan för att utreda om den levererade mattan var behäftad med fel. Windmöllers kontroll styrkte dock att mattan var felfri samt att den var i enlighet med tillverkarens utfästelse/produktspecifikation.

Bubblorna i mattan har uppstått till följd av att Golvet vid läggning inte följde matt- och limleverantörens anvisningar samt genom att Golvet brustit i handhavande och kunskap vid läggning av mattan. Det har ankommit på Golvet att se till att förutsättningarna vid läggning av mattan var riktiga. Vid användandet av lim måste rätt förutsättningar avseende underlag/förarbete, temperatur och ventilation i lokalen föreligga för att undvika uttorkning av limmet. Fel förutsättningar i lokalen och bristande övervätning på mattan ger en direkt försämrad limstyrka, och utgör en icke fackmannamässig läggning av mattan.

Aktuell golvmatta är en s.k. tvåskiktsmatta. En delaminering, s.k. måsvingar, av mattan skulle innebära att baksidan av mattan sitter fast i golvet och oandelen mattan släpper, dvs. förenklat uttryckt att mattan delar sig i två delar. Golvet har inte gjort gällande att mattan delar sig.

Av bilder återopade i målet framgår att limrillorna är intakta. Med limrillor avses de ränder av lim som uppstår när lim spridits ut med ett tandat limbrätte. Av utlåtandet från Jonas Svensson på Englund-Gruppen Flooring AB framgår att intakta limrillor innebär att limmet har fått torka för länge. Även Windmöller har kommit till samma slutsats. De intakta limrillorna och Golvets brister vid läggning i övrigt ger en försämrad limstyrka samt påverkar limmets draghållfasthet, skjuvstyrka och dimensionsstabilitet.

Bristande övervätning och förekomsten av intakta limrillor innebär att Golvet inte har utfört läggning av mattan enligt anvisning och därmed är läggningen inte fackmannamässigt utförd. Golvet bär ensamt ansvar för val av lim och läggning av aktuell golvmatta.

Bristerna i Golvets läggning har orsakat uppkommen situation. Något stöd för produktfel föreligger inte. Påståendet att Bostic meddelat att ”limbatchen” saknar fel och brister saknar hänvisande till Golvets ej fackmannamässiga utförande och därmed relevans i målet.

Golvets har inte på ett tillräckligt uttömmande sätt låtit utreda orsak/anledning till det inträffade och framställd reklamation. Golvets reklamation och utredning är så bristfällig att något ansvar för vidtagna åtgärder och betalningsskyldighet för dessa inte ska läggas på Idé Flooring. Att Golvet inte låtit utreda anledning till att limrillorna inte kollapsat, dvs. inte plattats till, är direkt vårdslöst. En utredning i denna del skulle ge att Golvets utförande inte följer lim- och mattleverantörens anvisning och att utfört arbete ej är fackmässigt utfört. Skulle tingsrätten finna att Idé Flooring bär något ansvar för uppkomna kostnader ska ansvaret givet Golvets agerande jämkas intill ett belopp om noll kronor enligt 35 kap 5 § rättegångsbalken.

UTREDNINGEN

Anders Lyrbring och Robert Johnson har hörts under sanningsförsäkran.

På Golvets begäran har vittnesförhör hållits med

- Kjell Sjölund, mattläggare som lade huvuddelen av mattan i Nya Björkåsskolan,
- Hans Sevefeldt, mattläggare som lade mattan i en annan entreprenad,
- Marcus Utter, mattläggare som lade mattan i annan entreprenad
- Tommy Frisk, mattläggare som lade mattan i en annan entreprenad,
- William Andelin, mattläggare som lade mattan i en annan entreprenad,
- Pontus Bertilsson, projektledare under entreprenaden Nya Björkåsskolan,
- Anders Johansson, projektledare under entreprenaden Nya Björkåsskolan,
- Christer Carlström, technical support manager på Bostic AB och
- Magnus Rönmark, sakkunnig.

På Idé Floorings begäran har vittnesförhör hållits med

- Felix Hagnell, Idé Floorings dåvarande säljare.

Idé Flooring har även åberopat skriftliga berättelser, s.k. vittnesattester, lämnade av Patrick Ovenhausen och Timo Jahnen, båda anställda av Windmøller.

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

Tingsrätten beaktar i sin bedömning alla uppgifter som kommit fram vid huvudförhandlingen, men redovisar i domen bara uppgifter från bevisningen i den mån det behövs för att förstå hur tingsrätten kommit fram till sina slutsatser.

DOMSKÄL

Idé Flooring har inte lämnat en särskild utfästelse

Av 40 § köplagen följer att köparen alltid har rätt till ersättning om varan vid köpet avvek från vad säljaren särskilt har utfäst. Utfästelsen ska i regel avse något som säljaren uttryckligen meddelat och avse en egenskap som är central för köparen. Ordet ”särskilt” får därmed anses syfta på såväl utfästelsens form som dess innehåll. Den ifrågavarande egenskapen måste ha framhållits utöver vad som gäller för att rent allmänt beskriva varan.

Golvets har gjort gällande att Idé Flooring vid köpet särskilt utfäst att problem i form av blåsor i skarvarna inte skulle uppstå vid läggning av golvmattan. Det är Golvets som har bevisbördan för sitt påstående.

Den bevisning som finns för bedömning av påståendet är de uppgifter som Anders Lyrbring och Felix Hagnell lämnat om vad som sades i samband med att Golvets övervägde att köpa golvmattan till projektet Nya Björkåsskolan.

Anders Lyrbring har berättat följande. Golvet hade vid ett tidigare tillfälle köpt en golvmatta av samma slag som den i målet aktuella och monterat den i Vidhöge förskola utanför Varberg. När golvet var lagt uppstod problem med blåsbildning, som Golvet fick hantera tillsammans med säljaren Felix Hagnell. När Golvet under hösten 2018 övervägde att köpa mattan till Nya Björkåsskolan kontaktade han Felix Hagnell för att diskutera hur man skulle säkerställa att inte samma problem med blåsbildning skulle uppkomma igen. Felix Hagnell uppgav då att Windmöller hade ändrat i produkten och att de problem som hade uppstått i Vidhöge förskola inte längre fanns. Golvet bestämde sig mot bakgrund av den informationen att köpa mattan till Nya Björkåsskolan.

Felix Hagnell har vid sitt förhör berättat att han har en svag aning om att han sa något om att Windmöller, efter projektet i Vidhöge förskola, hade gjort en uppdatering av mattan genom att ytskiktet hade förstärkts. Han har också uppgett att de pratade om att de inte ville att samma problem skulle uppstå igen, men han har inte lämnat någon utfästelse eller garanti för Idé Floorings räkning.

Tingsrätten anser att Golvet, mot de uppgifter som Felix Hagnell lämnat och som det saknas anledning att ifrågasätta, inte har visat att Idé Flooring lämnade någon särskild utfästelse om att blåsor i skarvarna inte skulle uppstå. Därmed kan Golvets yrkande om prisavdrag alternativt skadestånd inte bifallas på den grunden.

Tingsrätten övergår därefter till att pröva om fel föreligger enligt 17 § köplagen.

Förekomsten av blåsor utgör ett köprättsligt fel

Av 17 § köplagen följer bl.a. att en vara ska vara ägnad för det ändamål för vilket varor av samma slag i allmänhet används och för det särskilda ändamål för vilket varan var avsedd att användas. Om varan avviker från detta eller från vad köparen med fog kunnat förutsätta är varan att anse som felaktig.

Det är ostridigt att det uppstod blåsor i golvmattan som upptäcktes efter avtäckning, men parterna är inte överens om blåsornas placering.

Golvet har gjort gällande att blåsorna förekom på båda sidor om nästan alla längsgående skarvar, medan Idé Flooring har uppgett att de uppstod enbart på ena sidan. Det är Golvet som har bevisbördan för sitt påstående.

Anders Lyrbring, Kjell Sjölund, Pontus Bertilsson, Anders Johansson och Magnus Rönmark har samstämmt uppgett att blåsorna förekom på båda sidor om skarvarna. Felix Hagnell har uppgett att det kan ha varit blåsor på båda sidorna, även om det enligt hans minnesbild fördes diskussioner om att det var konstigt att det inte hade blivit blåsor på båda sidor överallt.

Mot dessa uppgifter ska ställas de uppgifter som Robert Johnson har lämnat om att det bara förekom blåsor på ena sidan av skarven. Han har uppgett att han grundar sin uppfattning dels på de bilder som åberopats i målet, dels på vad han hade fått höra.

Tingsrätten anser att det utifrån de bilder som presenterats i målet inte går att dra någon säker slutsats kring förekomsten av blåsor på båda sidor av skarvarna, eftersom det rör sig om ett begränsat antal bilder med bristande bildkvalitet. Det har inte heller framkommit varifrån eller på vilket sätt Robert Johnson skulle ha fått höra att blåsorna bara fanns på ena sidan av skarven. Bilderna och Robert Johnsons uppgifter har därmed ett lågt bevisvärde. I stället anser tingsrätten att det presenterats överväldigande bevisning för att blåsor förekom på båda sidor om skarvarna.

När det gäller omfattningen av blåsbildningen har Anders Lyrbring, Kjell Sjölund, Pontus Bertilsson och Anders Johansson samstämmt uppgett att blåsor förekom vid i princip varenda längsgående skarv. Även Magnus Rönmark har i sitt besiktningsutlåtande angett att golvmattan visat släpp i ett större antal längsgående skarvar. Någon anledning att ifrågasätta dessa uppgifter har inte framkommit.

Tingsrätten anser därför att Golvet har styrkt att blåsor förekom på båda sidor om skarvarna och vid nästan alla längsgående skarvar.

Av Anders Lyrbrings och Magnus Rönemarks uppgifter framgår att blåsbildningen var i en sådan omfattning att golvläggningen inte skulle ha godkänts vid Flodéns slutbesiktning.

Tingsrätten konstaterar att en golvmatta med blåsor i den omfattning som Golvet visat i målet inte kan anses vara ägnad för det ändamål som golvmattor i allmänhet används för. Det är därmed redan av det skälet visat att golvmattan var att anse som felaktig.

Idé Flooring ansvarar för felet

Frågan är vem av parterna som ansvarar för felet med blåsbildning i golvmattan. Golvet har gjort gällande att Idé Flooring levererade en golvmatta som var behäftad med fel, medan Idé Flooring invänt att det inte var fel på golvmattan, utan att felet uppstod senare och var hänförligt till Golvets hantering av mattan i samband med läggningen. Som sådana hanteringsbrister har Idé Flooring angett att Golvet inte följde matt- eller limleverantörens instruktioner, att Golvet blåste in luft under mattan i samband med svetsning samt att Golvet inte kontrollerade att förutsättningarna i rummen avseende temperatur, damm och betongfuktighet var de rätta.

Tingsrätten övergår därför till att pröva vad som är visat i målet angående orsaken till blåsbildningen i golvmattan.

Mattleverantörens instruktioner

Det är klarlagt att det fanns läggningsinstruktioner för golvmattan utfärdade av Windmøller på engelska. Pontus Bertilsson har berättat att han fick läggningsinstruktionerna från Felix Hagnell, vilket denne har bekräftat. Av Pontus Bertilssons uppgifter framgår att Golvet studerade läggningsinstruktionerna och följde dem.

Av instruktionerna framgår bl.a. att mattan skulle acklimatiseras på visst sätt, kantskåras, läggas ut, limmas, vältas och svetsas, allt med vissa tidsintervall mellan momenten.

Huvuddelen av mattläggningen genomfördes av golvläggaren Kjell Sjölund, som arbetat som golvläggare under 22 år. Tingsrätten anser att det av hans uppgifter framgår att hans tillvägagångssätt vid läggning av golvmattan överensstämmer med de instruktioner som framgår av Windmöllers lägningsanvisning.

Limsort, liminstruktion och limrillor

När det gäller vilka lim som kunde användas för den ifrågavarande mattan är det ostridigt att limsorterna Bostic Startac Combi eller Casco Universal kunde användas.

Anders Lyrbring har uppgett att Golvet inför entreprenaden hade köpt in en betydande mängd Bostic Startac Combi och att en liten del Casco Universal togs ur bolagets interna lager. Kjell Sjölund har berättat att han bara använde Casco Universal, men att andra golvläggare från Golvet kan ha använt Bostic Startac Combi. Pontus Bertilsson har uppgett att han tror att Casco Universal användes i 2–3 rum, medan Bostic Startac Combi användes till den absoluta merparten av golvytan.

Även om det i viss mån lämnats motstridiga uppgifter om vilken limsort som användes i störst utsträckning, anser tingsrätten att det genom uppgifterna från Anders Lyrbring, Kjell Sjölund och Pontus Bertilsson är visat att Golvet använde de limsorter som ansågs vara lämpliga för den aktuella mattan.

När det gäller Bostic Startac Combi har Christer Carlström berättat att han efter undersökning av limmet kunde konstatera att det innehöll de av Bostic AB föreskrivna värdena. Det är därmed enligt tingsrätten visat att det inte förelåg något fel på Bostic-limmet, som kan ha påverkat resultatet av lägningsarbetet i Nya Björkåsskolan.

När det gäller Casco Universal saknas motsvarande utredning. Avsaknaden av en sådan utredning saknar dock betydelse enligt tingsrätten, eftersom omfattningen av blåsbildningen var densamma oavsett om mattan limmats med Casco Universal eller Bostic Startac Combi.

Det har således inte framkommit att någon brist i de limsorter som användes skulle kunna vara en förklaring till blåsbildningen.

Idé Flooring har som en förklaring till blåsbildningen även angett att mattläggarna väntade för länge med att lägga ned mattan i limmet, vilket medförde att de limrillor som uppstod genom användning av limbrätten härdade och därmed inte kollapsade som de skulle vid vältning. Därmed har övervätning mellan golvet och mattan inte skett i tillräcklig grad, vilket enligt Idé Flooring så småningom ledde till att mattan släppte från golvytan.

Först finns skäl att konstatera att det av Windmöllers läggningsinstruktion framgår att mattan ska läggas ned i limmet när det är "halvblött" (*semi-wet* på engelska).

Kjell Sjölund har i detalj beskrivit hur han gick tillväga vid limningen. Han har berättat att han inte som brukligt kunde limma fyra mattvåder åt gången, utan att han fick nöja sig med två mattvåder för att vara säker på att han fick ned dem i det blöta limmet. Han har vidare uppgett att golvmattorna efter nedläggning satt fast och att allt såg väldigt propert ut när han vältade mattorna. Han har också berättat att det aldrig har hänt honom att mattan har släppt på det sättet som skedde i Nya Björkåsskolan, även om han någon gång skulle ha väntat för länge med att lägga ned mattan.

Kjell Sjölund är en golvläggare med mångårig erfarenhet och hans uppgifter ger enligt tingsrätten inte något utrymme för att ifrågasätta att limningen skett i enlighet med de instruktioner som gällde, bl.a. avseende att mattan skulle läggas ned när det var

”halvblött”. Det finns alltså inget som tyder på att han skulle ha väntat för länge med att lägga ned mattan i limmet.

När det gäller förekomsten av limrillor, som enligt Idé Flooring visar att limmet har härdat för länge, har bolaget särskilt pekat på de bilder som Golvet bifogade e-postmeddelandet som skickades till Idé Flooring den 17 april 2019. På bilderna har mattan lyfts upp vid en skarv och under mattan kan limrillor iakttas. Idé Flooring har bitt golvläggarna Marcus Utter, Tommy Frisk och William Andelin, som inte var involverade i entreprenaden på Nya Björkåsskolan, att kommentera limrillorna på en av bilderna. Marcus Utter, som varit golvläggare i 13 år, har bedömt att en tendens till limrillor kan ses på bilden, men att de är kollapsade och att det har skett en övervätning till golvmattans baksida. Tommy Frisk, som varit golvläggare i 44 år, har berättat att det ser ut som om akustiken (det lager av golvmattan som dämpar ljudet) satt fast i underlaget och att mattan hade släppt från akustiken. William Andelin, som arbetat som golvläggare under några år, har uppgett att det är väldigt tydligt att det fortfarande var ”hugg” i limmet, eftersom akustiken hade lossnat i sidorna.

Magnus Rönnmark har tillfrågad om limrillor uppgett att det nästan alltid är möjligt att se spår av limrillor under en golvmatta. Kvittot på om limmet var tillräckligt blött eller inte är enligt honom i vad mån mattan sitter fast. Han har förklarat att limrillorna på bilderna visserligen är fullt synliga, men att man också kan se att det går att dra trådar ur limmet. Det hade enligt honom inte varit möjligt om limmet hade varit uttorkat och därför bedömer han att limrillorna på bilderna skulle kunna ge fäste åt mattan. Han har också berättat att man vid provläggningen på Golvets lager i maj 2019 kunde se limrillor under mattan även på ställen där mattan satt mycket hårt fast.

Mot dessa uppgifter ska ställas vad Patrick Ovenhausen och Timo Jahnen angett i sina skriftliga vittnesutsagor om att man på bilder från entreprenaden kan se hårda limrillor och att sådana leder till att någon vidhäftning med mattan inte sker, vilket är ett typiskt fel i läggningen.

Det finns skäl att något kommentera bakgrunden till att vittnesattesterna återropades i målet. Idé Flooring hade initialt återopat vittnesförhör med Patrick Ovenhausen och Timo Jahnen. Vittnena är bosatta i Tyskland och kunde på grund av Covid-19 pandemin inte resa till Sverige för att delta i huvudförhandlingen. Efter ansökan till tysk domstol beviljades tingsrätten tillstånd att genomföra vittnesförhören via videolänk från Tyskland. Eftersom vittnena hade olika hemvist skulle förhören genomföras vid två olika tyska domstolar. Vid ett testförfarande konstaterades att en länkförbindelse med domstolen till vilken Patrick Ovenhausen kallats inte kunde etableras. Däremot fungerade tekniken med den andra domstolen utan problem. Idé Flooring meddelade efter testförfarandet att förhören med båda vittnena återkallades och att vittnesattester i stället återropades, vilket Golvet godtog.

Allmänt gäller att återopade vittnen enligt huvudregeln ska höras muntligen inför rätten. Det medför att en skriftlig vittnesutsaga normalt tillmäts ett lägre bevisvärde än en muntlig, bl.a. eftersom eventuella oklarheter i en skriftlig utsaga inte går att kontrollera genom frågor till vittnet. Trots att det hade varit möjligt att genomföra ett vittnesförhör via videolänk med i vart fall Timo Jahnen, valde Idé Flooring att återkalla förhöret med honom och i stället återropa en skriftlig utsaga. Detta förhållande påverkar enligt tingsrätten bevisvärdet av de av honom framförda uppgifterna utöver vad som allmänt gäller för vittnesattester.

När det gäller innehållet i de båda vittnesattesterna konstaterar tingsrätten att de är allmänt hållna och att någon närmare förklaring till deras slutsats om hårda limrillor inte har presenterats.

Mot den beskrivna bakgrunden får bevisvärdet av Patrick Ovenhausens och Timo Jahnens uppgifter anses vara lågt. Varken Kjell Sjölungs, Marcus Utters, Tommy Frisks, William Andelins eller Magnus Rönemarks uppgifter ger något stöd för påståendet att golvläggarna skulle ha väntat för länge med att lägga ned mattorna i limmet. Dessutom framgår det av deras uppgifter att problemen endast uppstod i skarvarna och att golvmattan satt fast i övriga delar. Någon anledning att ifrågasätta

deras uppgifter har inte framkommit. Med beaktande av det och vad som i övrigt framkommit om hur limningen genomfördes finns det inget stöd för Idé Floorings påstående om att det förekommit brister vid limningen.

Varm luft som blåsts in under mattan

Idé Flooring har också uppgett att blåsorna kan ha uppstått genom att golvläggarna blåste in varm luft under mattan i samband med svetsningen. Genom de uppgifter som Kjell Sjölund och Magnus Rönmark lämnat i det avseendet, där de inte ens på ett teoretiskt plan har förstått hur det skulle kunna ha varit möjligt, anser tingsrätten att det är uteslutet att blåsorna kan ha uppkommit på det viset.

Bristande förutsättningar avseende damm, temperatur och fuktighet

När det gäller Idé Floorings påstående om att Golvet inte försäkrade sig om att utrymmena i Nya Björkåsskolan hade rätt förutsättningar vad gäller förekomst av damm, rumstemperatur och fuktighet i betongen gör tingsrätten följande bedömning.

Pontus Bertilsson har uppgett att han fick en rapport från Flodéns platschef som visade att alla förutsättningar, innefattande betongens fuktkvot och rumstemperatur, var uppfyllda och att Golvet därefter påbörjade golvläggningen. Någon anledning att ifrågasätta denna uppgift har inte framkommit.

Tommy Frisk har uppgett att om betongen är fuktig, så kan blåsor uppkomma på det ställe där fukten finns. Även Magnus Rönmark har berättat att om underlaget är fuktigt eller smutsigt så lossnar mattan över en större yta och inte bara vid skarvarna. Mot bakgrund av dessa uppgifter anser tingsrätten att det är orimligt att tro att brister i de yttre omständigheterna, såsom förekomst av damm, fel rumstemperatur eller fukt i betong, endast skulle ge upphov till problem med blåsbildning vid skarvarna och inte på resten av golvytorna. Därmed finns inget stöd för Idé Floorings påstående om att brister i de yttre omständigheterna skulle kunna förklara uppkomsten av blåsor.

Sammanfattande bedömning av påstådda handhavarbrister

Sammantaget anser tingsrätten att den bevisning som tingsrätten hittills redogjort för ger ett starkt stöd för att det inte förekommit några brister vid läggning, limning och svetsning av golvmattan eller i de yttre förutsättningarna som kan förklara uppkomsten av blåsor.

Provläggningen

Tingsrätten övergår därefter till att pröva vilka slutsatser som kan dras av den provläggning som Golvet genomförde i sin lokal i maj 2019.

Syftet med provläggningen var att kontrollera vad resultatet skulle bli om man gjorde en ny, kontrollerad, läggning i enlighet med gällande läggningsanvisningar. Provläggningen genomfördes i närvaro av besiktningsmannen Magnus Rönmark och filmades.

Magnus Rönmark har berättat att underlaget var en torr, rengjord betongyta och att golvmattan sedan länge var konditionerad till rätt temperatur. Han har vidare berättat bl.a. följande. På femte dagen efter provläggningen hade det uppstått ”bubbelbildning” i skarvarna samtidigt som mattan satt ”fast som järnet” mellan skarvarna. Anledningen till att golvmattan bucklade sig vid skarvarna var att det finns infrusna spänningar i mattan. Vid tillverkning av en matta löper alltid framändan av mattan lite snabbare än den bakre delen genom tillverkningsprocessen. Mattan, som hålls i en temperatur som gör den formbar, sträcks ut och plastmolekylerna, som ska ligga i oordning, blir sträckta i mattans längsriktning. Om mattan kyls för snabbt blir molekylerna kvar i en längsgående orientering. När man sedan vid svetsning värmer upp mattan, vill molekylerna lägga sig i den oordning som de trivs med. Mattan blir då lite kortare och bredare. Problemet med blåsbildning vid skarvarna hade inte kunnat lösas med ett

renare underlag eller genom att lägningsanvisningen följdes mer noggrant. Problemet berodde inte heller på limränder. I stället var problemet helt relaterat till mattans reaktion på svetsning.

När det gäller Idé Flooring argument att bevisvärdet av provläggningen är lågt, eftersom Idé Flooring inte erbjöds att närvara, anser tingsrätten att båda parter inte behöver vara närvarande vid en besiktning för att en opartisk och sakkunnig besiktningsman ska kunna komma fram till ett säkert resultat. Det har inte framkommit någon anledning att ifrågasätta de slutsatser som Magnus Rönnmark drog vid provläggningen. Han har mångårig erfarenhet inom branschen och anlitas för besiktningar av olika slag. Han har svarat utförligt på de frågor som ställts till honom och han har redogjort för hur han har kommit fram till sina slutsatser. När det gäller hur provläggningen genomfördes stöds hans uppgifter av vad Anders Lyrbring, Anders Johansson och Pontus Bertilsson har berättat. När det gäller hans beskrivning av att mattan vid uppvärmning på grund av infrusna spänningar blir kortare och bredare, så stöds det av Christer Carlströms uppgifter om hans iakttagelser på plats. Christer Carlström har berättat att när mattan hade skurits upp gick det nästan att lägga mattvåderna omlott, precis som om dimensionen hade ökat i mattan och den inte längre fick plats. Av detta drog även Christer Carlströms samma slutsats som Magnus Rönnmark, nämligen att det fanns en ingående spänning i mattan. Mot den beskrivna bakgrunden fäster tingsrätten tilltro till Magnus Rönnmarks uppgifter och de slutsatser som kan dras av provläggningen. Det är därigenom visat att en övervakad och dokumenterad montering av golvmattan ledde till samma problem med blåsbildning som uppstod i Nya Björkåsskolan.

Provläggningen ger således ytterligare stöd för att det inte förekommit några hanteringsbrister på Golvets sida vid läggning av mattan i Nya Björkåsskolan.

Andra entreprenader

I målet har ett antal mattläggare som monterat den i målet aktuella golvmattan i andra entreprenader hörts.

Hans Sevefeldt, tidigare ägare till Miljöhallen Golv i Jönköping AB, har berättat att hans bolag under åren 2017 och 2018 monterade golvmattan i 58 rum i ett äldreboende i Tranås. Av hans uppgifter har bl.a följande framkommit. Golvläggare med 20 års erfarenhet monterade mattan enligt gällande instruktioner och med limmet Bostic Startac Combi. Först fungerade allt bra och såg prydligt ut, men vid avtäckning av mattorna fick de se att blåsor hade uppstått genom att mattan hade släppts på båda sidor om svetsskarvarna. Mattan hade krympt på längden och växt på bredden. Han begärde ersättning av Idé Trading (nuvarande Idé Flooring) och parterna enades om en ersättningsnivå i september 2018.

Marcus Utter har berättat att han har 13 års erfarenhet som mattläggare och att han som anställd på SH Golv AB under år 2018 monterade golvmattan i ett rehabiliteringshem. Av hans uppgifter har bl.a. följande framkommit. Golvmattan monterades enligt gällande instruktioner och Felix Hagnell var på plats för att visa hur mattan skulle läggas. Arbetet utfördes utan konstigheter, men vid avtäckning av golven i samband med besiktningen upptäckte de att golvmattan hade ställt sig upp i skarvarna och att det fanns blåsbildning på båda sidor i 98 procent av alla längsgående skarvar.

William Andelin har berättat att han under slutskedet av sin lärlingsperiod var anställd av P&B Golv Aktiebolag, som under sommaren 2019 monterade ett golv i ett ålderdomshem i Ed. Han har berättat bl.a. följande. De följde gällande instruktioner och det såg först bra ut. De använde ett lim från Casco, men han minns inte exakt vilken sort det var. I samband med att täckmaterialet togs bort upptäckte de att skarvarna hade rest sig och att det var bubblor på båda sidor om skarvarna i varenda skarv. Det var olika mattläggare som hade lagt golvmattorna, men problemet med blåsbildning såg likadant ut oberoende av vem som hade lagt dem.

Genom de uppgifter som Hans Sevefeldt, Marcus Utter och William Andelin lämnat är det tydligt att omfattande blåsbildning uppkommit i den i målet aktuella golvmattan även i andra entreprenader samt att blåsorna var lokaliserade på samma ställe oavsett vilken golvläggare som monterat mattan. Det ger enligt tingsrätten ytterligare stöd för att det inte förekommit några hanteringsbrister på Golvets sida vid läggning av mattan i Nya Björkåsskolan.

Idé Floorings bevisning om att det inte förelåg fel i mattan

Mot den bevisning som tingsrätten redogjort för ovan och som ger ett starkt stöd för att det inte funnits några hanteringsbrister på Golvets sida, utan att det var golvmattan som var behäftad med fel, ska ställas den bevisning som Idé Flooring åberopat om att mattan inte var behäftad med något fel.

Som angivits ovan har Idé Flooring åberopat vittnesattester upprättade av Timo Jahnen och Patrick Ovenhausen.

Av vittnesattesten från Patrick Ovenhausen framgår bl.a. att det efter testning i laboratorium som utförts av deras kvalitetsavdelning är uppenbart att problemet inte orsakats av fel i produkten utan endast beror på installationsbrister.

Av vittnesattestesten från Timo Jahnen framgår bl.a. att Windmöller har analyserat situationen på plats, kontrollerat andra sålda volymer av samma ”batch” och gjort tester i laboratorium av en provbit. Vidare framgår att dessa tester vanligtvis inkluderar en okulär inspektion av golvbeläggningen för att verifiera att samtliga beståndsdelar har inkluderats, kontroll av ”production parameters” rapporten beträffande den aktuella ”batchen” och tester av materialets drag- och bindningsförmåga. Enligt Timo Jahnens har dessa tester medfört att Windmöller är säker på att det inte förekom någon avvikelser i golvmattans kvalitet och att den överensstämmer med de tekniska parametrar som framgår av den tekniska beskrivningen.

Som angivits ovan har skriftliga vittnesutsagor allmänt sett ett lägre bevisvärde än en muntlig utsaga och särskilt, såvitt gäller Timo Jahnens uppgifter, i det här fallet när det var möjligt att höra honom med hjälp av tysk domstol. Innehållet i de båda vittnesattesterna är allmänt hållna. Det framgår inte vilka tester som utförts och något resultat i form av en rapport eller liknande har inte presenterats. Det framgår inte heller om någon undersökning gjorts av om mattan har några ”infrusna” spänningar. Mot den beskrivna bakgrunden får bevisvärdet av de åberopade skriftliga vittnesutsagorna anses vara lågt.

Slutsats om ansvaret

Tingsrättens bedömning är att den av Golvet presenterade bevisningen med styrka talar för att problemet blåsbildning i golvmattan inte uppstod genom att Golvet hanterade mattan på ett felaktigt sätt i samband med läggningen, utan att problemet uppkom på grund av att golvmattan var behäftad med fel vid leveransen. Den av Idé Flooring presenterade motbevisningen har inte sådant bevisvärde att den förtar värdet av Golvets bevisning.

Det innebär att det är Idé Flooring som i egenskap av säljare av golvmattan bär ansvaret för att golvmattan inte var ägnad för det ändamål för vilket golvmattor i allmänhet används.

Mot den bakgrunden saknas anledning för tingsrätten att pröva om felet berodde på försummelse från Idé Floorings sida.

Reklamation

Av 32 § köplagen följer att köparen inte får åberopa att en vara är felaktig om hen inte lämnar säljaren meddelande om felet inom skälig tid efter det att hen märkte eller borde ha märkt felen. Kravet på reklamation har till syfte att göra klart för säljaren

dels att det föreligger ett avtalsbrott som kan komma att läggas säljaren till last, dels att informera säljaren om vari felet består. Säljaren lämnas därigenom möjlighet att vidta egna åtgärder, t.ex. genom att avhjälpa felet.

Av bevisningen framgår att Golvet genom Pontus Bertilsson den 17 april 2019 skickade e-post till Felix Hagnell på Idé Flooring. Av meddelandet framgår att akustiken ”släpper ifrån mattan på purelinen i svetsarna” och att det är samma fenomen som på Vidhöge. Det framgår vidare av meddelandet att Idé Flooring när e-posten skickades redan hade varit på plats och sett hur det såg ut. Felix Hagnell har bekräftat att han var en av de första som kom till Nya Björkåsskolan tillsammans med Pontus Bertilsson för att titta på blåsorna.

Tingsrätten anser att det genom Pontus Bertilssons och Felix Hagnells uppgifter tillsammans med e-postmeddelandet är klarlagt att Golvet reklamerat att det förelåg fel i golvmattan inom skälig tid efter att felet upptäcktes. En reklamation behöver inte innehålla redogörelse för varför felet uppstod, utan det räcker att Idé Flooring fick klart för sig att akustiken hade släppt vid svetsarna och att det var samma fenomen som i Vidhöge förskola. Genom Felix Hagnells besiktning på plats och informationen i e-postmeddelandet har Idé Flooring fått tillräcklig information om felet. Golvet har därmed uppfyllt sin reklamationsskyldighet och har rätt att göra gällande påföljder med anledning av felet gentemot Idé Flooring.

Rätt till prisavdrag

Är varan felaktig och beror det inte på köparen eller något förhållande från hans sida, får köparen enligt 30 § köplagen bl.a. kräva prisavdrag samt skadestånd från säljaren.

Det är ostridigt i målet att Idé Flooring inte vidtog någon annan åtgärd med anledning av felet än att informera Windmøller om det. Det är också ostridigt att Golvet den 4 juni 2019 meddelade att bolaget avsåg att åtgärda problemet på egen hand och att krav

på prisavdrag och skadestånd därefter skulle framställas mot Idé Flooring. Golvet har därmed haft rätt att avhjälpa felet på egen bekostnad och att få kostnaderna ersatta.

Enligt 38 § köplagen ska prisavdraget beräknas så att förhållandet mellan det nedsatta och det avtalsenliga priset svarar mot förhållandet vid tidpunkten för avlämnandet mellan varans värde i felaktigt och i avtalsenligt skick. I det här fallet anser tingsrätten att prisavdraget ska beräknas till vad det kostade Golvet att avhjälpa felet så att mattläggningen kunde godkännas vid entreprenadens slutbesiktning.

Golvet har uppgivit att kostnaden för att avhjälpa felet uppgick till 388 687 kronor.

Kostnaden har innefattat ersättning för att riva ut och byta den felaktiga golvmattan helt eller delvis. Tingsrätten anser att Golvet har visat att det inte var möjligt att endast limma ned skarvarna som rest sig. Den lösningen fungerade visserligen för Miljöhallen Golv i Jönköping AB:s golvläggning i Tranås, men det berodde enligt Hans Sevefeldt på att mattan hade släppt nästan hela vägen längs med skarven. Enligt Hans Sevefeldt hade nedlimning inte varit möjlig om mattan hade suttit fast på vissa ställen. Även Magnus Rönnmark har uppgett att reparation av blåsorna med nedlimning inte var realistisk på grund av produktens känslighet. Det är klarlagt att mattskarvarna på Nya Björkåsskolan inte hade släppt helt, utan att mattan bitvis satt hårt fast. Det har därmed inte varit möjligt för Golvet att åtgärda blåsorna genom att endast limma ned skarvarna. Golvet är därmed berättigat till ersättning för vad det kostade att riva ut den befintliga mattan och lägga in en ny matta. Omfattningen av arbetena framgår av åberopade skisser och Pontus Bertilsson har bekräftat att skisserna är riktiga.

När det gäller angivna timmar har Anders Lyrbring uppgett att Golvet var väldigt noga med att säkerställa att timredovisningen var riktig, eftersom det stod klart att det skulle bli en tvist mellan parterna. Anders Johansson har bekräftat att redovisade timmar i tidssedlarna är riktiga samt att de avser arbete med att riva ut de felaktiga mattorna och montering av nya mattor. Idé Flooring har vitsordat att tidrapporterna upptar det antal timmar som Golvet begärt ersättning för. Tingsrätten anser mot den beskrivna

bakgrunden att den angivna tidsåtgången för rivning, omläggning och arbetsledning, innefattande Anders Lyrbrings tid, är styrkt.

Anders Lyrbring har uppgett att timkostnadsnivåerna för rivning och omläggning, arbetsledning samt hans egna tid motsvarar den interna kostnad som bolaget i genomsnitt hade för sina anställda. I beloppet ingår kostnader för lön, sociala avgifter, omkostnader för bil, transporter, försäkring, slitage och handverktyg. Tingsrätten har ingen anledning att ifrågasätta hans uppgifter och därigenom är angivna kostnadsnivåer styrkta.

Kostnaden om 7 200 kronor exklusive mervärdesskatt för besiktningsmannen Magnus Rönmark avser hans arbete dels vid besiktningen, dels vid provläggningen. Arbetet har avsett att utreda om ansvaret för felet låg på Golvet eller Idé Flooring och är enligt tingsrätten en kostnad som ska beaktas vid beräkning av prisavdragets storlek. Kostnaden framgår av återopad faktura och är därmed styrkt.

De nya mattorna som Golvet lade i Nya Björkåsskolan köptes av Ehrenborg & Co. Enligt återopade fakturor uppgick den totala kostnaden till 130 722 kronor, i stället för av Golvet angivet belopp om 130 813 kronor. Kostnaden är styrkt i enlighet med vad som framgår av fakturorna.

Genom Anders Lyrbrings uppgifter är det styrkt att Golvet för omlägningsarbetena hade en limkostnad om 3 600 kronor. Kostnaden är därmed styrkt.

Kostnaden till Cramo AB för förbrukningsmaterial och verktyg uppgick enligt återopade fakturor till 4 582 kronor, i stället för av Golvet angivet belopp om 4 755 kronor. Kostnaden är styrkt i enlighet med vad som framgår av fakturorna.

Kostnaderna för hyra av container framgår av faktura och är därmed styrkt.

När det gäller kostnaden om 9 600 kronor för transporter har Anders Lyrbring berättat att den avser en intern kostnad som bolaget har för att material kördes ut till arbetsplatsen. Tingsrätten anser att kostnaden är styrkt genom Anders Lyrbrings uppgifter.

Det innebär att kostnaderna uppgår totalt till $113\,300 + 63\,250 + 33\,750 + 19\,200 + 7\,200 + 130\,722 + 3\,600 + 4\,582 + 3\,219 + 9\,600 = 388\,423$ kronor. Eftersom summan till följd av felsummeringar av fakturorna från Ehrenborg & Co och Cramo AB är lägre än vad Golvet har angett, finns det skäl att beakta de kostnaderna som Golvet haft till Duri Svenska AB för golvskrapa m.m. Dessa kostnader överstiger enligt återopade fakturor det felsummerade beloppet. Därmed har Golvet visat att bolaget haft kostnader om 388 687 kronor i enlighet med vad som gjorts gällande i målet. Tingsrätten anser att kostnaderna är skäliga. Sedan avdrag gjorts för det innehållna beloppet om 11 249,50 kronor, uppgår Golvets kostnad för att få felet avhjälpt till 377 438 kronor.

Skäl för jämkning saknas

Idé Flooring har gjort gällande att prisavdraget ska jämkas med stöd av 35 kap 5 § rättegångsbalken eftersom Golvets prestation inte varit fackmannamässigt utförd.

Det av Idé Flooring angivna lagrummet, som reglerar en möjlighet till bevislätnad i vissa situationer, är inte tillämpligt på det sätt som Idé Flooring har gjort gällande. Däremot framgår av 71 § köplagen att ett skadestånd kan jämkas om det är oskäligt med hänsyn till den skadeståndsskyldiges möjligheter att förutse och hindra skadans uppkomst samt omständigheterna i övrigt. Vid bedömning av om jämkning ska ske kan sådana faktorer som orsaken till felet eller graden av försummelse beaktas, dvs. sådana omständigheter som Idé Flooring har återopat som skäl för jämkning.

Tingsrätten har enligt vad som ovan redogjorts för bedömt att problemet med blåsbildning berodde på att mattan var behäftad med fel och inte på någon

hanteringsbrist från Golvets sida. Skäl att jämka prisavdraget med påstående att det förekommit brist i Golvets fackmässighet kan därmed inte föreligga.

Tingsrättens slutsats blir därför att Golvet är berättigat till prisavdrag med 377 438 kronor och att käromålet därmed ska bifallas. Räntheyrskandet är vitsordat.

Rättegångskostnader

Eftersom Golvet vinner målet ska Idé Flooring betala Golvets rättegångskostnader.

Golvet har yrkat ersättning med 574 100 kronor, varav 7 200 kronor avser ett yrkande reservationsvis för Magnus Rönemarks kostnader för det fall tingsrätten inte skulle beakta dessa som en del av prisavdraget. Eftersom tingsrätten gjort det ska kostnaden för Magnus Rönemark inte beaktas som en rättegångskostnad. Golvets ersättningsyrkande i övrigt får anses vara skäligt.

ÖVERKLAGANDE

Se bilaga 1 (TR-02)

Överklagande ska, med hänsyn till mellankommande helg, ha kommit in till tingsrätten senast den 7 januari 2021 och ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

Prövningstillstånd krävs.

Anna Lantz

Ann Larsson

Helena Bergstrand

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se